

Αγαπημένε μας Χρήστο

Ο Όμιλος «Αριστόβουλος Μάνεσης» και εγώ προσωπικά σου απευθύνουμε, με αβάσταχτη οδύνη, τον ύστατο αποχαιρετισμό.

Πόσο παράταιρα ηχεί ένας τέτοιος αποχαιρετισμός, Χρήστο μου, από τον δάσκαλο στο μαθητή. Σε γνώρισα στα μέσα της δεκαετίας του '80, φοιτητής εσύ και εγώ νεαρός βοηθός του Αριστόβουλου Μάνεση, που σε ξεχώρισε αμέσως για την ευγένεια, το ήθος και την ευθυκρισία σου και σε ενέταξε, ευθύς εξ αρχής, στον στενότερο κύκλο των μαθητών του. Σε αυτόν τον κύκλο γνωριστήκαμε καλύτερα και εκτίμησα ιδιαίτερα την ευθύτητα του χαρακτήρα σου, την ευπρέπεια της συμπεριφοράς σου και την ανιδιοτέλεια στις σχέσεις σου, προσόντα τόσο πολύτιμα και τόσο σπάνια.

Τα προσόντα αυτά επιβεβαίωσες με τον καλύτερο τρόπο λίγο αργότερα, στα μέσα της δεκαετίας του '90, όταν αρχίσαμε τη συνεργασία μας στη δικηγορία, οπότε είχα την ευκαιρία να εκτιμήσω ιδιαίτερα και τις πνευματικές σου δεξιότητες και ιδίως τη δυνατότητα να συνδυάζεις αρμονικά, με ύφος λιτό και δωρικό αλλά και με πλούτο επιχειρημάτων, τη θεωρία του δικαίου με την νομική πράξη.

Ωστόσο, στην πρώτη γραμμή των ενδιαφερόντων σου παρέμεναν οι επιστημονικές αναζητήσεις σου, που κινούνταν στο μεταίχμιο του συνταγματικού δικαίου και της φιλοσοφίας του δικαίου. Έτσι, ήμουν εγώ που σε παρότρυνα, παρότι ήξερα ότι θα έχανα έναν πολύτιμο συνεργάτη, να θέσεις υποψηφιότητα στον συνήγορο του πολίτη, για να έχεις περισσότερο χρόνο –αλλά και περισσότερα ερεθίσματα– για να ασχοληθείς με αυτές τις αναζητήσεις και ιδίως με τη διδακτορική διατριβή σου. Μια διατριβή που αποδείχθηκε άριστη από κάθε άποψη και σου άνοιξε το δρόμο για την επιστημονική σου σταδιοδρομία στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, που έμελλε να είναι εξαιρετικά δημιουργική αλλά, φευ, και εξαιρετικά σύντομη.

Ιδιαίτερα θέλω να εξάρω, Χρήστο μου, την σχέση σου με τον Όμιλο που φέρει το όνομα του Δασκάλου μας, τον οποίο γνωρίζω καλύτερα από όλους πόσο τιμούσες και πόσο αγαπούσες. Ήσουν ιδρυτικό μέλος του Ομίλου μας, συμμετείχες ενεργά σε όλες τις εκδηλώσεις του, συνδιοργανώσαμε οι δύο μας το Συμπόσιό του στο Μεσολόγγι για τα κοινωνικά δικαιώματα και την κρίση του κράτους πρόνοιας και πρωτοστάτησες, πρόσφατα, στην διοργάνωση ενός μεγάλου και άκρως ενδιαφέροντος Συνεδρίου για το κυπριακό Σύνταγμα, διοργάνωση που ανέλαβε από κοινού το Πανεπιστήμιο Κύπρου και ο Όμιλος «Αριστόβουλος Μάνεσης».

Αυτό το Συνέδριο ήταν και η τελευταία παρακαταθήκη σου στον χώρο της επιστήμης του δικαίου, που τόσο πιστά και τόσο ευδόκιμα υπηρέτησες. Το νήμα της ζωής σου κόπηκε με τέτοιο ξαφνικό και

αναπάντεχο τρόπο που δεν μας άφησες καν τον χρόνο να το συνειδητοποιήσουμε. Είναι τόσο παράξενο και συνάμα τόσο βαρύ και άχαρο να μιλάω για σένα σε χρόνο αόριστο όταν σε νιώθω, όταν σε νιώθουμε όλοι και ιδίως οι οικείοι σου, τόσο κοντά, τόσο παρόντα, τόσο γεμάτο από όνειρα και φιλοδοξίες για σένα, για τη Μαρία για τα παιδιά σου.

Αν θα μπορούσα να βρω κάτι παρήγορο για να κρατηθούμε, Χρήστο μου, μέσα στην ανείπωτη συμφορά και την ξέχειλη οδύνη, είναι ότι έφυγες στην καλύτερη στιγμή της ζωής σου. Ποτέ δεν σε είχα δει τόσο χαρούμενο, τόσο αισιόδοξο και τόσο ευτυχισμένο, με τη δουλειά σου, με την οικογένειά σου, με τις προσωπικές σου σχέσεις. Αυτήν την εικόνα θα κρατήσω βαθιά μέσα μου, αυτήν την εικόνα θάθελες νομίζω και εσύ να κρατήσουμε άσβεστη στη μνήμη μας, ακριβέ και χαμογελαστέ μου φίλε.

Κι αυτήν την εικόνα σου υπόσχομαι ότι θα την μεταφέρω με κάθε τρόπο –μαζί με την Μαρία, την μητέρα σου και τους άλλους οικείους σου– στα δυο παιδιά σου που υπεραγαπούσες, για να είναι υπερήφανα για τον πατέρα τους, όπως είμαστε υπερήφανοι όλοι όσοι σε γνωρίσαμε από κοντά και μοιραστήκαμε τις καλές και τις κακές στιγμές της τόσο σύντομης αλλά και τόσο δημιουργικής ζωής σου.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα που θα σε σκεπάσει, αγαπημένε μας Χρήστο.